ISSN 1512-1801

The 3rd Teacher Conference "University and School"(Problems of Teaching and Education)
5-6 Desember, 2014, Materials

სასწავლო პროექტი ,,ვისაუბროთ ქართულად"

ნათია კურტანიძე
გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ ქვეშის საჯარო სკოლის დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელი

ანოტაცია
ამ რამდენიმე წლის წინ, როდესაც სკოლაში ინტენსიურად ინერგებოდა პროექტული სწავლება, დაწყებითი საფეხურის ბევრ პედაგოგს ვერც კი წარმოედგინა 1–4 კლასის მოსწავლეებს როგორ უნდა ემუშავათ პროექტზე. გვეგონა, პატარები ვერ შეძლებდნენ სერიოზული პრობლემების გადაჭრაზე ფიქრსა და მსჯელობას, გაუჭირდებოდათ დამოუკიდებლად დავალების შესრულება, შეაშინებდათ შესაძლო სირთულეები და დაბრკოლებები. თუმცა პრაქტიკამ აჩვენა, რომ ეს ასე არ არის.დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებისაკმაოდ მოტივირებულნი არიან. უფროსკლასებზე არანაკლები მონდომებით ეკიდებიან საქმეს, იღებენ პასუხისმგებლობას და სიამოვნებით ასრულებენ დაკისრებულ მოვალეობებს.

საკვანძო სიტყვები: *პროექტი, დაწყებითი საფეხური, ბარბარიზმები.*

დღეს აღარავინ დავობს იმაზე, რომ პროექტი არის მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლების სტრატეგია, განათლების ყველა საფეხურზე. ესაა მრავალმხრივი და უაღრესად საინტერესო სამუშაო, რომელიც ზრდის მოსწავლეთა მოტივაციას, მასში ხალისით ერთვებიან როგორც მაღალი, ისე დაბალი კლასების, ყველანაირი აკადემიური მოსწრების მოსწავლეები და ცდილობენ მაქსიმლურად წარმოაჩინონ საკუთარი შესაძლებლობები. ამასთან, სასწავლო პროექტზე მუშაობა ხელს უწყობს ისეთი უნარების განვითარებას, როგორიცაა კვლევითი, თანამშრომლობითი, საკომუნიკაციო, შემოქმედებითი, საპრეზენტაციო და სხვა უნარები. აგრეთვე აყალიბებს პრობლემის ანალიზის, მიზნების ჩამოყალიბების, მიზნის მისაღწევად საჭირო ამოცანების დასახვისა და გადაჭრის, სამუშაოს დროში განაწილების, შეფასების და სხვ. უნარ-ჩვევებს.

წარმოგიდგენთ ჩემ მიერ 2013-2014 სასწ. წელს დაგეგმილ და განხორციელებულ პროექტს ,,ვისაუბროთ ქართულად", რომელშიც, სხვა დანარჩენთან ერთად, მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია **არაფორმალური განათლების** კომპონენტს.

არაფორმალური განათლება– როგორც სამოქალაქო ენციკლოპედიურ ლექსიკონში ვკითხულობთ - ,,ეს არის განათლება, რომელიც მთელი სიცოცხლის განმავლობაში გრძელდება, რომლის დროსაც პიროვნებას არსებული რესურსებისა და ყოველდღიური გამოცდილების შედეგად (ოჯახი, ბიბლიოთეკა, მეზობლები, მასმედია, თამაშები და ა.შ.) უყალიბდება დამოკიდებულებები, ფასეულობები, უნარ–ჩვევები და ცოდნა. ეს არის ინდივიდუალური და სოციალური განათლების პროგრამა, რომელიც არ არის ოფიციალური სასწავლო პროგრამების ნაწილი და რომელიც მიზნად ისახავს ცოდნის, უნარ–ჩვევებისა და კომპეტენციების გაუმჯობესებას."

ISSN 1512-1801

როგორც ვხედავთ, არაფორმალურ, არატრადიციულ გარემოში შედეგის მიღწევა არც თუ ისე რთულია. ცოდნის შეძენა, უნარებისა და დამოკიდებულებების ჩამოყალიბება ხდება თავისთავად, მარტივად და უმტკივნეულოდ. ამ დროს მოსწავლთა ინტერესი საკმაოდ მაღალია. ისინი თავს საზოგადოების სრულუფლებიან წევრებად, თავისუფლად, ლაღად გრძნობენ. არ აშინებთ ურთიერთობები, შესაძლო სირთულეები და თამამად ცდილობენ გადალახონ დაბრკოლებები.

ზემოთ ხსენებული პროექტი დაიგეგმა მე-3, მე-4 კლასელი მოსწავლეებისათვის, მაგრამ მოგვიანებით უფრო მეტი მონაწილე, მსურველი და გულშემატკივარი შემოგვიერთდა. პროექტის ფარგლებში სკოლაში დაარსდა ,,ქართული ენის მოყვარულთა და ნორჩ დამცველთა კლუბი", რომლის მუშაობაშიც საბაზო და უფროსი კლასისის მოსწავლეებიც დიდი სიხარულით ჩაერთნენ. გვეხმარებიან მშობლები და ახლობლები. თანამშრომლობის სურვილი გამოთქვა და გვიმასპინძლა გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტმა. მივყვეთ თანმიმდევრობით:

განათლების დაწყებით საფეხურზე მასწავლებლისათვის ერთ–ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ამოცანაა, სხვა უნარებთან ერთად, განუვითაროს მოსწავლეებს სწორი ქართულით მეტყველების უნარი, რისთვისაც აუცილებელია თანაბარზომიერი, სწორი სტრატეგიების შემუშავება და გამოყენება როგორც ფორმალურ, ისე არაფორმალურ გარემოში.

პროექტის აქტუალობა : ბავშვები საუბარში ხშირად ხმარობენ სხვა ენებიდან (ძირითადად რუსულიდან) შემოსულ ბარბარიზმებსა და ჟარგონებს. ასეთივე საუბარი ესმით მოზარდებისა და უფროსებისგანაც. მეტყველების დამახინჯება იწყება ადრეულ სასკოლო პერიოდში და შემდგომ ,,თინეიჯერულ" ასაკში, მაშინ როცა ყალიბდება ცნობიერება და კულტურა. ქართული ენის სიწმინდეზე ზრუნვა ყოველი ჩვენგანის პირდაპირი მოვალეობაა. ამის ერთ-ერთი აუცილებელი წინაპირობა კი არის ის, რომ მოსწავლეები თავიდანვე შევაჩვიოთ გამართული ქართულით საუბარს და თვითონაც შეძლონ აღნიშნულ პრობლემასთან ბრძოლა.

პროექტის მიზანი: მოსწავლეებმა გაითავისონ ქართული ენის უნიკალურობა, დააკვირდნენ მის მდიდარ ლექსიკას, ჰარმონიულობასა და ტკბილხმოვანებას, გაუმდიდრდეთ ლექსიკური მარაგი, მიიღონ ცოდნა ბარბარიზმებისა და ჟარგონების რაობაზე, გაიაზრონ საფრთხე, რომელსაც ისინი ენას უქმნიან, გაიაზრონ პასუხისმგებლობა, რომელიც თვითოეულ ჩვენგანს გვეკისრება მშობლიური ენის სიწმინდის დაცვის საქმეში. ერთად დავამკვიდროთ სკოლაში ბარბარიზმების აღმოფხვრისათვის ხელშემწყობის სტრატეგიები. აგრეთვე, ჩამოუყალიბდეთ სწორი ქართულით მეტყველების, თანამშრომლობისა და კომუნიკაციის, პრეზენტაციისა და კვლევის უნარები.

პროექტი გრძელვადიანია, ვინაიდან პრობლემა საკმაოდ რთული და სერიოზულია, იგი ხანგრძლივ, გეგმაზომიერ ქმედებებს მოითხოვს.

ISSN 1512-1801

პირველ ეტაპზე განხორციელებული ღონისძიებები:

ბავშვებს ვესაუბრე ქართული ენის სიწმინდის მნიშვნელობაზე, ბარბარიზმებისა და ჟარგონების რაობაზე და გამოვკვეთე პრობლემა,რომელიც მათ მეტყველებაშია.
 მივაწოდე ინფორმაცია იმის შესახებ,თუ რა იყო წინაპირობა,რამ გამოიწვია ჩვენი მშობლიური ენის ასე ძლიერ დაბინძურება,განსაკუთრებით რუსული ენიდან შემოსული ბარბარიზმებითა და ჟარგონებით. ავუხსენი,თუ რა საფრთხეს წარმოადგენს ეს ქართული ენისთვის.
ვაჩვენე ჩემმიერ სპეციალურად შექმნილი სლაიდშოუ, სადაც ზოგიერთი ბარბარიზმის ქართული შესატყვისებია ფოტოებითურთ.
გავმართეთდისკუსია, ვისაუბრეთიმაზე, თუ რა შეიძლება გავაკეთოთ ამ პრობლემასთან საბრძოლველად. შევთავაზე,განვახორციელოთ პროექტი, ზოგიერთი აქტივობა თავად მოიფიქრეს, ზოგიც მე და ერთობლივად შევიმუშავეთ გეგმა.
ფორმატზე დავხატე ,,მოლოდინების ხე", რომელზეც ბავშვებმა მიაკრეს ფერად წებოვან ფურცლებზე დაწერილი მათი მოლოდინები, რაც ჰქონდათ პროექტის მიმართ მის დასაწყისში.
დავაარსეთ ,,ქართულიენის მოყვარულთა და ნორჩ დამცველთა კლუბი“, შევარჩიეთ დევიზი-,,რაენაწახდეს, ერიც დაეცეს“.
კლუბისმიზანია:
ქართულიენისსიყვარულისგაღრმავება, მისისიწმინდის დაცვაზე ზრუნვა, ქართული მწერლობის უკეთ გაცნობა, ლექსიკური მარაგის გამდიდრება და დახვეწილი ქართული მეტყველების უნარ-ჩვევის ჩამოყალიბება, სკოლაში ბარბარიზმებისა დაჟარგონების აღმოფხვრისათვის ხელიშემწყობი სტრატეგიების დამკვიდრება. კლუბის დაბადების დღესვე უამრავიმოსწავლე შემოგვიერთდა უფროსი კლასებიდან. მათ სურვილი გამოთქვეს და ჩაერთნენ კლუბის საქმიანობაში.
 კლუბისსაშუალოსაფეხურისწევრებმადაამზადესფლაერებიმოწოდებებით-
,,შემოგვიერთდითქართულიენისსიწმინდისთვისბრძოლაში“.
გაავრცელესმთელსკოლაში. დაამზადეს, აგრეთვე, პლაკატები,
რომლებზეცდაწერესფრაზებიქართულიენისშესახებ.
გააკრესსკოლისდერეფანსადასაკლასოოთახებში.
 მე-3 დამე-4 კლ.მოსწავლეებმაკისკოლისეზოში ,კედელზე,
ფერადიცარცებითგააკეთესწარწერები: ,,ვისაუბროთქართულად“, ,,რაენაწახდეს,
ერიცდაეცეს“.
ჩავატარეგამოკითხვა, ანკეტირება-
აცნობიერებენთუარაბარბარიზმებისადაჟარგონებისარსებობასმეტყველებაშიდარასაკეთებენპრევენციისთვის(პრობლემისწარმოქმნისთავიდანაცილებისმიზნით)
ანინტერვენციისთვის (პრობლემისგაჩენისშემდგომიღონისძიებები),
რითაცგამოვიკვლიეარსებობსთუარაოჯახშიდამკვიდრებულიტრადიციები,
პრაქტიკულისტრატეგიებიბარბარიზმებისადაჟარგონებისშესამცირებლად.
მოსწავლეებმამოიძიესცნობებიქართულიენისშესახებ, კერძოდ,
რაადგილიაქვსმასმსოფლიოსუძველესენათაშორის. შემდეგკლასშიმოხდაპრეზენტაცია,
განხილვა.

ISSN 1512-1801

მოსწავლეებიდაიყვნენჯგუფებად. ჩაატარესკვლევა, ჩაწერესინტერვიუები, დააკვირდნენსაუბრებს, ქუჩისგანცხადებებსდააბრებს. უფროსიასაკისმოსწავლეებიდააკვირდნენსოც, ქსელებშიდამკვიდრებულმიმართვებს, ჟარგონებს.

განვიხილეთკვლევისშედეგები, გავაანალიზეთ, ჩამოვწერეთყველაზეხშირადხმარებულიბარბარიზმები, მივუწერეთქართულიშესატყვისები. შემდეგესდავწერეთდიდიფორმატზეც, სათაურით ,,არაბარბარიზმებს" დაგამოვაკარითსკოლისდერეფანში.მოსწავლეებმა, მშობლებისდახმარებით, მრავალეგზემპლიარად, ხელითდაამზადესბარბარიზმებისლექსიკონები, რომლებიცგაავრცელესსოფლში, ახლობლებსადასამეზობლოში.
კლუბშიტარდებაქართველიმწერლებისკვირეულები,ლექსიკურიერთეულებისდღეები.
სკოლაშიდავამკვიდრეთტრადიცია- ქართულიენისდამცველთაკუთხე, ვაკრავთაქტიურიმოსწავლისფოტოსთავისიანალიზური, არგუმენტირებულიჩანაწერით-,,მშობლიურიენისსაგუშაგოზე“.
ესჯანსაღკონკურენციასუწყობსხელსდამოდელირებითმასობრივიჩართულობახდება.
მთელი პროექტის განმავლობაში ბავშვები აკონტროლებენ საკუთარ და ერთმანეთის მეტყველებას.მათ ლამაზი,ფერადი ყუთი გააკეთეს, ვისაც წამოსცდება ,,აკრძალული“ სიტყვა, მის სახელს წერენ ფერად ბარათზე და აგდებენ ყუთში.შედეგებიითვლებაპერიოდულად. ვისისახელიცყველაზეიშვიათად ,ანსაერთოდარმოხვდებაყუთში, მათიფოტოებიციფინებადერეფანშისტენდზე.
დედაედაენისდღესთანდაკავშირებითგავედითსკოლიდანდაჩვენმიერდამზადებულიპ ლაკატებითადაფლაერებითმოვაწყეთერთობლივიაქცია-მსვლელობა.
ბავშვებმაფლაერებიმთელსოფელშიგაავრცელეს, თანყველასმოუწოდებდნენ - ქართულადვისაუბროთო...
ერთერთიყველაზესაინტერესოაქტივობაიყოჩვენივიზიტიგორისსახელმწიფო სასწავლოუნივერსიტეტში. მისირექტორის, ბ–ნგიორგისოსიაშვილისადასაზოგადოებასთანურთიერთობისსამსახურისუფროსისანანა დიბაიძისდახმარებით, მოვაწყემოსწავლეთაშეხვედრაქართულიენისადალიტრ–ისკათედრაზეკომპეტენტურპირებთან.
მინდოდაჩემსპატარებსენახათ,ენისდაცვითადასიყვარულითჩვეულებრივმაადამიანებმა რასმიაღწიეს. ესაუბრათმათთან, ვინცმთელიარსებითემსახურებაახალგაზრდობისგანათლებასდამათშიქართულიენისსი ყვარულისგანმტკიცებას.
ბავშვებმადიდიენთუზიაზმითუამბესმასპინძლებსჩვენიპროექტისშესახებ.
მოუყვნენგანხორციელებულღონისძიებებსადასამომავლოგეგმებზე.დიდიინტერესითმო ისმინესპროფესორ-
მასწავლებლებისმიერწაკითხულილექციამშობლიურიენისდაცვისმნიშვნელობაზე.შემდ ეგკიუნივერსიტეტისსააქტოდარბაზშიპატარებმაგამართესმცირეღონისძიება, სადაცწარმოადგინესჩვენსკლუბშიჩატარებულიქართველმწერალთაკვირეულებისფარგ ლებშიშესწავლილიპოეზიისნიმუშები.

ISSN 1512-1801

გამოვუშვითკედლისგაზეთები ,,ენაიესეშემკულიდაკურთხეული'', ,,ენადედააერისა" და ,,ენისდაცვასამშობლოსდაცვაა.''
ზაფხულისთვისდავავალეყოველდღიურისაუბრებისკვლევადაჩანაწერებისგაკეთება.და ბრუნებულებმაჩანაწერებისგანხილვისადაანალიზისსაფუძველზედავამზადეთკიდევერ თიპლაკატი ,,არაბარბარიზმებს", რომელიცბავშვებმაამჯერადუკვესოფლისე.წ. ,,ბირჟაზე" გააკრეს.
მეხშირადვიყენებსიმულაცასდახელოვნურადვუქმნიმოსწავლეებსმსგავსსიტუაციებს:მა თგანფარულადვაკეთებწარწერებსსოფლისმაღაზიაში(მაგ.:,,მივიღეთახალიკალბასი, სასისკიდასმეტანა") სკოლისსასადილოში(,,მაროჟნი, ბულკი,პონჩიკიდაა.შ) ავტობუსისგაჩერებაზე–
,,მარშუტკაბათუმისკენგავაერთსუტკაში,წასვლისმსურველებიდაუკავშირდითშოფერს" დაა.შ.
მომდევნოდღეებშიწარწერებიმხვდებაჩემიპატარებისმიერწითელიმარკერებითჩასწორე ბული☺
შესაფასებლადმოსწავლეებსპერიოდულად ვურიგებბარბარიზმებით ,,დახუნძლულ" ტექსტებს (ჩემშედგენილს) დავთხოვწითელიკალმებითჩაასწორონ.
დროდადრო ვავსებინებ თვითშეფასებისსქემებს.
ვაწარმოებბავშვებზედაკვირვებისდღიურს.

შედეგები: მოსწავლეებმა გააცნობიერეს პრობლემა, რომელსაც ბარბარიზმები და ჟარგონები უქმნიან ქართულ ენას, გაიაზრეს თვითოეული ჩვენგანის როლი ენის დაცვის საქმეში. ეჩვევიან (ცდილობენ) გამართული, სუფთა ქართულით მეტყველებას. იმდიდრებენ ლექსიკურ მარაგს, ეცნობიან ქართველი მწერლების შემოქმედებას, გააბამენ საქმიან ურთიერთობებს სხვა სკოლებთან. ეჩვევიან გუნდურ მუშაობასა და საკუთარი საქმიანობის სხვებისთვის გაზიარებას. უვითარდებათ საკომუნიკაციო, საპრეზენტაციო და კვლევითი უნარები. დაამზადეს ლექსიკონები, კედლის გაზეთები, ფლაერები და პლაკატები.შეიქმნა პროექტის ბლოგი.

როგორც მოგახსენეთ, პროექტი გრძელდება. მისი მეორე ეტაპი დაიწყო ახალი სასწ. წლიდან და სავარაუდოდ დასრულდება 2015 წლის 10 მარტს.

სამომავლო გეგმები:

პროექტისამეტაპზემოხდებასკოლებისდამეგობრებაერთობლივიაქცია-ღონისძიებებისდაგეგმვისადაგამოცდილებისგაზიარებისმიზნით,მოეწყობა ,,მრგვალიმაგიდა" დამეგობრებულსკოლებშიაღნ.
პრობლემაზესასაუბროდ.გადავიღებთვიდეორგოლსენისდაცვისმოწოდებებით.
სკოლაშიმოეწყობამასტერკლასიც,რომელზეცმოწვეულიიქნებაცნობილიპიროვნება,ისთ ავისუფალ,მეგობრულ გარემოში ესაუბრება მოსწავლეებს ენის სიწმინდის დაცვის აუცილებლობასა და მნიშვნელობაზე.

იმედს ვიტოვებ, რომ მომალშიც მომეცემა შესაძლებლობა და სიამოვნებით გაგაცნობთ მეორე ეტაპის განმავლობაში ჩატარებულ ღონისძიებებს. აღნიშნული პრობლემის მიმართ ინერტულობა არც ერთ ქართველს არ გვეპატიება. მე მჯერა, რომ ჩემი პატარების მიერ განხორციელელბული პროექტი ქართული ენის სიწმინდის

ISSN 1512-1801

დაცვის საქმეში თავის სიტყვას იტყვის. **„ენის დაცვა ისეთივე საპატიო საქმეა, როგორც ხმლით დაცვა საკუთარი სამშობლოისა"**-კონსტანტინე გამსახურდია.

<u>**გამოყენებული ლიტერატურა:**</u>

1. გახელაძე გ., ლობჟანიძე ს., რატიანი მ. (2011), მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების სქემის გზამკვლევი, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების პროფესიული ცენტრი.
2. http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=5&t=309NATIONAL PARLAMENTARI LIBRARY OF GEORGIA, Civil ენციკლოპედიური ლექსიკონი.